

Standardi Nderkombëtar i Kontabilitetit 16

Aktivet Afatgjata Materiale

Ky version përfshin ndryshimet që rrjedhin nga SNRF-të e publikuara deri më datën 31 dhjetor 2006.

SNK 16 *Aktivet Afatgjata Materiale* u publikua nga Komiteti i Standardeve Ndërkombetare të Kontabilitetit në Dhjetor 1993. Ai zëvendësoi SNK 16 *Kontabiliteti për Tokën, ndërtesat, makinertë dhe pajisje* (nxjerrë në Mars 1982). SNK 16 u rishikua në vitin 1998 dhe u ndryshua më tej në vitin 2000.

Komiteti i Përhershëm i Interpretimeve ka nxjerrë tre Interpretime në lidhje me SNK 16:

- KIS-6 *Kostot e Modifikimit të Programeve Kompjuterike Egzistuese* (publikuar në Maj 1998)
- KIS-14 *Toka, ndërtesa, makineri e pajisje—Kompensimi për Zhvlerësim ose Humbjen e Zërave* (publikuar në Dhjetor 1998)
- KIS-23 *Toka, ndërtesa, makineri e pajisje—Kostot e Inspektimit ose Kontrollit Kryesor* (publikuar në Korrik 2000).

Në Prill 2001, Bordi i Standardeve Ndërkombetare të Kontabilitetit (BSNK) ka vendosur që të gjitha standardet dhe interpretimet e nxjerra sipas Dekreteve të mëparshme vazhdojnë të jenë të zbatueshme derisa ato të ndryshohen apo të tërhiqen.

Në Dhjetor 2003 BSNK publikoi SNK 16 të rishikuar. Standardi I rishikuar zëvendësoi edhe KIS-6, KIS-14 dhe KIS-23.

Që nga ajo kohë, SNK 16 është ndryshuar me deklaratat e mëposhtme:

- SNRF 2 *Pagesat e Bazuara në Aksion* (publikuar në Shkurt 2004)
- SNRF 3 *Kombinimi i Bizneseve* (publikuar në mars 2004)
- SNRF 5 *Aktivet Afatgjata që Mbahen për t'u Shitur dhe Operacionet jo të Vijueshme* (publikuar në mars 2004)
- SNRF 6 *Kërkimet për Burime Minerare dhe Vlerësimi i Tyre* (publikuar në Dhjetor 2004).

Interpretimet vijuese i referohen SNK 16:

- KIS-21 *Tatimet mbi të Ardhurat – Rikuperimi i Aktiveve të Pa-amortizueshme të Rivlerësuara* (publikuar në Korrik 2000)
- KIS-29 *Marrëveshjet për Shërbimin e Konçesioneve: Dhënie Informacionesh shpjeguese* (publikuar në Dhjetor 2001, ndryshuar në Dhjetor 2003 dhe Nëntor 2006)
- KIS-32 *Aktivet jo-materiale - Kostot e Hapesires së Internetit* (publikuar në Mars 2002, ndryshuar në Dhjetor 2003 dhe Mars 2004)
- KIRFN 1 *Ndryshime në Pasivet ekzistuese të Nxjerrja nga Përdorimi, Restaurimi dhe Detyrime të Ngjashme* (publikuar në Maj 2004).
- KIRFN 4 *Përcaktimi në se një Marrëveshje ka apo jo element Qiraje* (publikuar në Dhjetor 2004)
- KIRFN 12 *Marrëveshjet Konçensionare të shfrytëzimit* (publikuar në Nëntor 2006).

PËRMBAJTJA

HYRJE	<i>paragrafët</i> IN1-IN15
STANDARD NDERKOMBETAR I KONTABILITETIT 16	
AKTIVET AFATGJATA MATERIALE	
OBJEKTIVI	1
OBJEKTI	2–5
PËRKUFIZIME	6
NJOHJA	7–14
Kostot fillestare	11
Kostot vijuese	12–14
MATJA NË NJOHJE (MATJA FILLESTARE)	15–28
Elementët e kostos	16–22
Matja e kostos	23–28
MATJA PAS NJOHJES	29–66
Modeli i kostos	30
Modeli i rivlerësimit	31–42
Amortizimi	43–62
Shuma e amortizueshme dhe periudha e amortizimit	50–59
Metoda e amortizimit	60–62
Zhvlerësimi	63
Kompensimi për Zhvlerësim	65–66
MOSNJOHJA (ÇREGJISTRIM)	67–72
DHËNIA E INFORMACIONEVE SHPJEGUESE	73–79
DISPOZITA KALIMTARE	80
DATA E HYRJES NË FUQI	81-81A
TËRHEQJA E DEKLARATAVE TË TJERA	82–83
Shtojcë	
Ndryshime të deklarimeve të tjera	
MIRATIMI I SNK 16 NGA BORDI	
BAZA PËR KONKLUSIONE	

Standardi Ndërkombëtar i Kontabilitetit 16 *Aktivet Afatgjata Materiale* (SNK 16) paraqitet në paragrafët 1–83 dhe në Shtojcë. Të gjithë paragrafët kanë të njëjtën rëndësi, por ruajnë formatin e Standardit të KSNK pas miratimit nga BSNK. SNK 16 duhet të lexohet në kontekstin e objektivit të tij dhe Bazës për Konkluzione, *Parathënies së Standardeve Ndërkombëtare të Raportimit Financiar* dhe *Kuadrit për Përgatitjen dhe Paraqitjen e Pasqyrave Financiare*. SNK 8 *Politikat Kontabël, Ndryshimet në Vlerësimet Kontabël dhe Gabimet* jep nje bazë për zgjedhjen dhe zbatimin e politikave kontabël në rastet e mungesës së udhëzimeve specifike.

Hyrje

- IN1 Standardi Ndërkombëtar i Kontabilitetit 16 *Aktivet Afatgjata Materiale* (SNK 16) zëvendëson SNK 16 *Aktivet Afatgjata Materiale* (rishikuar në 1998), dhe duhet të përdoret për periudhat vjetore që fillojnë dhe përfshijnë 1 Janar 2005. Inkurajohet zbatimi i menjëhershëm i tij. Standardi, gjithashtu, zëvendëson interpretimet e mëposhtme:
- KIS-6 *Kostot e Modifikimit të Programeve Kompjuterike Egzistuese*
 - KIS-14 *Aktivet Afatgjata Materiale—Kompensimi për Zhvlerësim ose Humbjen e Zërave*
 - KIS-23 *Toka, ndërtesa, makineri e pajisje—Kostot e Inspektimit ose Kontrollit Kryesor.*

Arësyet për rishikimin e SNK 16

- IN2 Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit hartoi këtë version të SNK 16 në kuadër të projektit të tij mbi Përmirësimin e Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit. Projekti u ndërmor pas kërkesave dhe kritikave të bëra në lidhje me Standardet nga rregullatorët e letrave me vlerë, profesionistët kontabël dhe palët e tjera të interesuara. Objektivat e projektit ishin pakësimi ose eliminimi i alternativave, teprimeve dhe konflikteve brenda Standardeve, shqyrtimi i disa çështjeve të lidhura me konvergencën dhe bërjen e disa përmirësimeve të tjera.
- IN3 Për SNK 16 objektivi kryesor I Bordit ishte një rishikimi i kufizuar për të siguruar udhëzim dhe sqarim shtesë mbi disa çështje të zgjedhura. Bordi nuk shqyrtoi qasjen bazë që përmban SNK 16 për kontabilitetin për aktivet afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje).

Ndryshimet kryesore

- IN4 Më poshtë jepen ndryshimet kryesore nga versioni i mëparshëm i SNK 16.

Objekti

- IN5 Ky Standard sqaron se një njësi ekonomike duhet të zbatojë parimet e këtij Standardi për zërat e aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) që përdoren për të zhvilluar ose mbajtur (a) aktive biologjike dhe (b) të drejtat për minerale dhe burime minerale të tilla si nafta, gaz natyror dhe burime të ngjashme jo-rigjeneruese.

Njohja fillestare: kostot vijuese

- IN6 Një njësi ekonomike vlerëson sipas parimit të përgjithshëm të njohjes të gjithë kostot e aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) në momentin që ato pësohen (kryhen). Këto kosto përfshijnë kostot e pësura (kryera) fillimisht për të blerë ose ndërtuar një zë të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) dhe kostot e krijuara më pas për të shuar, zëvendësuar ose shërbyer një zë. Versioni I mëparshëm i SNK 16 përmbante dy parime të njohjes. Një njësi ekonomike zbatonte parimin e dytë të njohjes për kostot vijuese.

Matja në njohje (matja fillestare): kostot e zbërthimi, heqjes dhe resaturimit të aktivit

- IN7 Kosto e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) përfshin kostot e zbërthimit, heqjes ose restaurimit të tij. Ndaj këtij detyrimi njësi ekonomike ekspozohet si pasojë e instalimit të zërit. Gjithashtu kjo kosto përfshin edhe kostot e zbërthimit, heqjes ose restaurimit, detyrim ndaj të cilit një njësi ekonomike ekspozohet si pasojë e përdorimit të një zëri gjatë një periudhe të caktuar për qëllime të ndryshme nga ai i prodhimit të inventarëve gjatë kësaj periudhe. Versioni I mëparshëm i SNK 16 përfshinte në objektin e tij vetëm kostot e pësura si pasojë e instalimit (vënies në punë) të zërit.

Matja në njohje (matja fillestare): transaksione të këmbimit të aktivitetit

- IN8 Një njësi ekonomike duhet që të masë një element të tokës, ndërtesave, makinerive e pajisjeve të blerë në këmbim me një aktiv ose aktive jo-monetare, ose një kombinim të aktiveve monetare dhe jo-monetare, me vlerën e drejtë përveç rasteve kur transaksioni i këmbimit nuk ka përmbajtje tregtare. Sipas versionit të mëparshëm të SNK 16, njësi ekonomike i maste këto aktive të blera me vlerën e drejtë përveç rastit kur aktivet e këmbyer ishin të ngjashëm.

Matja pas njohjes: modeli i rivlerësimit

- IN9 Nëse vlera e drejtë mund të matet në mënyrë të besueshme, një njësi ekonomike mund të mbajë të gjithë zërat e aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të së njëjtës klasë me shumën e rivlerësuar, që është vlera e drejtë e zërave në datën e rivlerësimit minus ndonjë amortizim të mëpasshëm të akumuluar dhe ndonjë humbje të akumuluar nga zhvlerësim. Sipas versionit të mëparshëm të SNK 16, përdorimi i shumave të rivlerësuar nuk varej nga fakti nëse vlerat e drejtat mund të mateshin ose jo në mënyrë të besueshme.

Amortizimi: njësia e matjes

- IN10 Një njësi ekonomike duhet të përcaktojë madhësinë e amortizimit veçmas për sçdo pjesë të rëndësishme të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje). Versioni I mëparshëm I SNK 16 nuk e paraqiste qartë këtë kërkesë.

Amortizimi: shuma e amortizueshme

- IN11 Një njësi ekonomike duhet të masë vlerën e mbetur të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) si shumën që ajo vlerëson se do të marrë aktualisht për aktivin nëse aktivin do të ishte tashmë në kohën (moshën) dhe kushtet e pritshme në fund të jetës së tij të dobishme. Versioni I mëparshëm i SNK 16 nuk specifikonte nëse vlera e mbetur do të ishte kjo shumë apo shuma, përfshirë efektet e inflacionit, që një njësi ekonomike pret të marrë në të ardhmen në datën e tërheqjes faktike të aktivitetit.

Amortizimi: periudha e amortizimit

- IN12 Një njësi ekonomike duhet të nisë amortizimin e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) kur ai është i gatshëm për përdorim dhe të vazhdojë amortizimin derisa aktivin të plotësojë kërkesat për mosnjohje dhe nëse gjatë periudhës zëri nuk është në përdorim. Versioni I mëparshëm I SNK 16 nuk specifikonte se kur fillon amortizimi i një zëri dhe specifikonte se një njësi ekonomike duhet të ndalë amortizimin e një zëri që e ka tërhequr nga përdorimi aktiv dhe e mban për nxjerrje nga përdorimi.

Mosnjohja: data e mosnjohjes

- IN13 Një njësi ekonomike duhet të mosnjohë (çregjistrojë) vlerën kontabël (neto) të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) që e nxjerr nga përdorimi në datën që plotësohet kriteri për shitjen e të mirave të SNK 18 *Të ardhurat*. Versioni I mëparshëm I SNK 16 nuk kërkon që një njësi ekonomike të përdorë këto kritere për të përcaktuar datën në të cilën ajo nuk njehtë (çregjistrojë) vlerën kontabël (neto) të zërit të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të nxjerrë nga përdorimi.
- IN14 Një njësi ekonomike duhet të çregjistrojë vlerën kontabël (neto) të një pjese të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) nëse kjo pjesë është zëvendësuar dhe njësi ekonomike ka përfshirë koston e zëvendësimit në vlerën kontabël (neto) të zërit. Versioni I mëparshëm I SNK 16 nuk zgjeronte parimin e tij të mosnjohjes (çregjistrimit) për pjesë të tilla; parimi i tij i njohjes për shpenzimet vijuese në fakt përjashtonte koston e zëvendësimit nga përfshirja në vlerën kontabël (neto) të zërit.

Mosnjohja: klasifikimi i fitimit

- IN15 Një njësi ekonomike nuk mund të klasifikojë si të ardhura një fitim që realizon nga nxjerrja jashtë përdorimit të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje). Versioni I mëparshëm i SNK 16 nuk përmbante këtë kusht.

Standardi Ndërkombëtar i Kontabilitetit 16

Aktivet Afatgjata Materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje)

Objekti

- 1 Objektivi i këtij Standardi është të përshkruajë trajtimin kontabël për aktivet afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje). Në këtë mënyrë përdoruesit e pasqyrave financiare mund të dallojnë informacionin që lidhet me investimet e një njësië ekonomike në aktive afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) dhe ndryshimet që ndodhin në investime të tilla. Çështjet kryesore në kontabilitetin e aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) janë njohja e aktiveve, përcaktimi i vlerave kontabile (neto) dhe shumave të amortizimit dhe humbjeve nga zhvlerësimi që do të njihen lidhur me to.

Objekti

- 2 Ky Standard do të zbatohet për kontabilitetin e aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) me përjashtim të rastit kur një Standard tjetër kërkon ose lejon një trajtim kontabël të ndryshëm.
- 3 Ky Standard nuk zbatohet për:
- (a) aktivet materiale afatgjata (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të klasifikuara si të mbajtura për shitje në përputhje me SNRF 5 *Aktive Afatgjata të Mbajtura për Shitje dhe Operacionet Jo-të vijueshme*;
 - (b) aktivet biologjike të lidhura me veprimtarinë bujqësore (shih SNK 41 Bujqësia);
 - (c) njohjen dhe matjen e aktiveve të kërkimit dhe vlerësimit (shih SNRF 6 Kërkimet për Burime Minerare dhe Vlerësimi i Tyre); ose
 - (d) të drejtat për minerale dhe rezerva minerale të tilla si nafta, gazi natyror dhe burime të ngjashme jo-rigjeneruese.
- Megjithatë ky Standard zbatohet për aktivet afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të përdorura për të zhvilluar ose mbajtur aktivet e përshkruara në (b)–(d).
- 4 Standarde të tjera mund të kërkojnë njohjen e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të bazuara në një qasje të ndryshme nga ajo e këtij Standardi. Për shembull SNK 17 *Qirate* kërkon që një njësi ekonomike të vlerësojë njohjen e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të dhënë me qira në bazë të transferimit të risqeve dhe përfitimeve. Megjithatë në raste të tilla aspekte të tjera të trajtimit kontabël të këtyre aktiveve, përfshirë amortizimin, përshkruhen nga ky Standard.
- 5 Një njësi ekonomike duhet të zbatojë këtë Standard për ndërtesa që po ndërtohen ose po zhvillohen për përdorime të ardhshme si aktiv afatgjatë material I investuar por ky ende nuk plotëson përkufizimin e një 'aktiv i afatgjatë material të investuar' të SNK 40 *Aktiv Afatgjatë Material I investuar*. Pasi ka përfunduar ndërtimi ose zhvillimi, ndërtesa shndërrohet në aktiv afatgjatë material të investuar dhe njësi ekonomike duhet të zbatojë SNK 40. SNK 40 zbatohet edhe për aktivin afatgjatë material të investuar që po rihvillohet për përdorime të ardhshme në vijim si aktiv afatgjatë material I investuar. Një njësi ekonomike që përdor modelin e koston për aktivin afatgjatë material të investuar në përputhje me SNK 40, në këtë Standard duhet të përdorë modelin e koston.

Përkufizime

- 6 Më poshtë jepen përkufizimet e disa termave kryesore që përdoren në këtë standard:
- Vlerë kontabël (neto)** është shuma me të cilën një aktiv paraqitet në bilanc pasi janë zbritur në atë kohë çdo amortizim i akumuluar dhe çdo humbje e akumuluar nga zhvlerësimi.
- Kosto** është shuma e mjeteve monetare ose ekuivalentëve të mjeteve monetare të paguara ose vlera e drejtë e shumës së dhënë për të blerë një aktiv në momentin e blerjes ose ndërtimit të tij, ose, kur është e zbatueshme, shuma që i atribuohet atij aktivi kur njihet fillimisht në përputhje me kërkesat specifike të SNRF-ve të tjera, p.sh., SNRF 2 *Pagesat e Bazuara në Aksione*.

Shumë e amortizueshme është kosto e një aktivi, ose shumë tjetër zëvendësuese e kostos, minus vlerën e tij të mbetur.

Amortizimi është shpërndarja sistematike e shumës së amortizueshme të një aktivi gjatë jetës së tij të dobishme.

Njësia ekonomike - vlera specifike është vlera aktuale e flukseve monetare që njësia ekonomike pret të vijë nga përdorimi në vazhdimësi i një aktivi dhe nga nxjerrja e tij jashtë përdorimit në fund të jetës së tij të dobishme ose pret të paguajë kur shlyen një detyrim.

Vlera e drejtë është shuma me të cilën mund të shkëmbehej një aktiv, midis palëve të vullnetëshme të mirëinformuara dhe të palidhura me njëra-tjetrën.

Një humbje nga zhvlerësimi është shuma me të cilën vlera kontabël (neto) e një aktivi tejkalon shumën e tij të rikuperueshme.

Toka, ndërtesa, makineri e pajisje janë zëra materialë që:

- (a) mbahen për përdorim në prodhimin ose furnizimin e të mirave ose shërbimeve, për dhënie me qira të tretëve ose për qëllime administrative; dhe
- (b) pritet të përdoren gjatë më shumë se një periudhe.

Shuma e rikuperueshme është më e madhja ndërmjet çmimit neto të shitjes së aktivit dhe vlerës së tij në përdorim.

Vlera e mbetur e një aktivi është shuma e vlerësuar që një njësi ekonomike mundet aktualisht të marrë nga nxjerrja jashtë përdorimit e aktivit, pasi zbriten kostot e vlerësuar të nxjerrjes jashtë përdorimit, nëse aktivi ka qënë tashmë në afatin dhe në kushtet e pritura në fund të jetës së tij të dobishme.

Jeta e dobishme është:

- (a) periudha gjatë së cilës një aktiv pritet të jetë i disponueshëm për përdorim nga njësia ekonomike; ose
- (b) sasia e prodhimit apo njësive të ngjashme që priten të merren nga aktivi prej njësisë ekonomike.

Njohja fillestare

- 7 **Kosto e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje)** do të njihet si aktiv nëse dhe vetëm nëse:
 - (a) është e mundshme që përfitimet ekonomike në të ardhmen që i atribuohen atij aktivi do të rrjedhin tek njësia ekonomike; dhe
 - (b) kosto e aktivit mund të matet me besueshmëri.
- 8 Zakonisht pjesët e ndërrimit dhe pajisjet e shërbimit mbarten si inventar dhe njihen në fitim ose humbje kur konsumohen. Megjithatë shumica e pjesëve të ndërrimit dhe pajisjet e palëvizshme kualifikohen si aktive afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) nëse një njësi ekonomike prët t'i përdorë ato gjatë më shumë se një periudhe. Në mënyrë të ngjashme nëse pjesët e ndërrimit dhe pajisjet e shërbimit mund të përdoren vetëm në lidhje me një zë të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje), ato trajtohen si aktive afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje).
- 9 Ky Standard nuk përshkruan njësinë e matjes për njohje, d.m.th. çfarë përbën një zë të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje). Prandaj kërkohet përdorimi i gjykimit për zbatimin e kriterit të njohjes në rrethanat specifike të një njësie ekonomike. Mund të jetë e përshtatshme të grumbullohen zëra individualë të parëndësishëm të tillë si forma, vegla e stampa dhe zbatimin e kriterit për vlerën totale.
- 10 Një njësi ekonomike vlerëson sipas parimit të përgjithshëm të njohjes të gjithë kostot e aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) në momentin që ato pësohen (kryhen). Këto kosto përfshijnë kostot e pësura (kryera) fillimisht për të blerë ose ndërtuar një zë të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) dhe kostot e krijuara më pas për të shtuar, zëvendësuar ose shërbyer një zë.

Kostot fillestare

- 11 Zërat e aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) mund të blihen për arsye sigurie ose mjedisore. Blerje e aktiveve afatgjata materiale të tilla (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) megjithëse nuk rrit në mënyrë direkte përfitimet ekonomike të ardhshme të një zëri ekzistues të veçantë të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje), mund të jetë e nevojshme që njësia ekonomike të marrë përfitime ekonomike të ardhshme nga aktivet e tjera të saj. Zëra të tillë të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e

pajisje) kualifikohen për njohjen si aktive sepse ata I mundësojnë një njësie ekonomike të nxjerrë përfitime ekonomike të ardhshme nga aktivet e lidhura më të mëdha sesa do të mund të nxirreshin nëse këto zëra nuk do të ishin blerë. Për shembull një prodhues i lëndëve kimike mund të instalojë një proces të ri të trajtimit të lëndëve kimike për të plotësuar kërkesat mjedisore për prodhimin dhe ruajtjen e lëndëve kimike të rëndësishme; zgjerimet përkatëse të uzinës njihen si aktiv sepse pa to njësi ekonomike nuk është në gjendje të prodhojë dhe shesë lëndë kimike. Megjithatë vlera kontabël (neto) që rezulton nga një aktiv I tillë dhe aktivet e lidhura rishikohet për zhvlerësim në përputhje me SNK 36 *zhvlerësimi I aktiveve*.

Kostot vijuese

- 12 Sipas parimit të njohjes në paragrafin 7, një njësi ekonomike nuk njeh në vlerën kontabël (neto) të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) kostot e shërbimit ditor të zërit. Këto kosto njihen në fitim ose humbje kur ndodhin. Kostot e shërbimit ditor kryesisht janë kosto të punës dhe të konsumueshmeve dhe mund të përfshijnë koston e pjesëve të vogla. Qëllimi I këtyre shpenzimeve shpesh përshkruhet si për 'riparime dhe mirëmbajtje' të zërit të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje).
- 13 Pjesë të disa zërave të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) mund të kërkojë zëvendësimin në intervale të rregullta. Për shembull një furnaltë mund të kërkojë riveshje pas një numri orësh përdorimi, ose ambjeti i brendshëm i një avioni si karriget dhe kuzhina mund të duhet të zëvendësohen disa herë gjatë jetës së skeletit të avionit. Zëra të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) mund të blihen edhe për të bërë më rrallë zëvendësimin e përsëritur të tillë si zëvendësimi I mureve të brendshme të një ndërtese ose për të mos bërë një zëvendësim të përsëritur. Sipas parimit të njohjes në paragrafin 7, një njësi ekonomike njeh në vlerën kontabël (neto) të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) koston e zëvendësimit të pjesës së një zëri të tillë kur kjo kosto ndodh nëse plotësohet kriteri i njohjes. Vlera kontabël (neto) e këtyre pjesëve që zëvendësohen nuk njihet në përputhje me kushte për mosnjohje të këtij Standardi (shih paragrafët 67–72).
- 14 Një kusht I vijueshmërisë së shfrytëzimit të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje (për shembull një avion)) mund të jetë kryerja e inspektimeve të rregullta kryesore për gabime pavarësisht nëse pjesët e zërit janë zëvendësuar. Pasi kryerjes së çdo inspektimi kryesor, kosto e tij njihet në vlerën kontabël (neto) të zërit të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) si një zëvendësim nëse plotësohen kriteret e njohjes. Çdo vlerë kontabël (neto) e mbetur e koston së inspektimit të mëparshëm (e dallueshme nga pjesët fizike) nuk njihet. Kjo ndodh pavarësisht nëse kosto e inspektimit të mëparshëm ishte identifikuar në transaksionin në të cilin ishte blerë ose ndërtuar zëri. Nëse është e nevojshme kosto e vlerësuar e inspektimeve të ngjashme të ardhshme mund të përdoret si një tregues sesa ishte kosto e përbërësit ekzistues të inspektimit kur u ble ose u ndërtua zëri.

Matja në njohje (matja fillestare)

- 15 **Kosto e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) që kualifikohet për njohje si aktiv do të matet me koston e tij.**

Elementët e koston

- 16 Kosto e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) përfshin:
 - (a) çmimin e tij të blerjes, përfshirë taksat doganore dhe taksat mbi blerjen jo të rimbursueshme, pasi zbriten skontot tregtare dhe zbritjet tregtare.
 - (b) çdo kosto të ngarkueshme drejtpërdrejt për të sjellë aktivin në vendin dhe kushtet e nevojshme që ai të jetë I përdorshëm në mënyrën e synuar nga drejtimi.
 - (c) vlerëimin fillestar të kostove të zbërthimit dhe heqjes së zërit dhe resaturimi I vendit në të cilin ai është vendosur. Një njësi ekonomike ekspozohet ndaj një detyrimi të tillë ose kur zëri sigurohet ose si pasojë e përdorimit të tij (zërit) gjatë një periudhe të caktuar për qëllime të ndryshme nga prodhimi I inventarëve gjatë asaj periudhe.
- 17 Shembuj të kostove drejtpërdrejt të atribueshme janë:
 - (a) kostot e përfitimeve të punonjësve (siç përcaktohet në SNK 19 *Përfitimet e punonjësve*) që vijnë drejtpërdrejt nga ndërtimi ose blerja e zërit të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje);
 - (b) kostot e përgatitjes së vendit;
 - (c) kostot e lëvrimin dhe transportit fillestar;

- (d) kostot e vënies në punë dhe bashkimit;
 - (e) kostot e testimit nëse aktivi funksionon si duhet pas zbritjes së të ardhurave neto nga shitja e çdo zëri të prodhuar ndërsa aktivi vjen në vend dhe në ato kushte (të tillë si kampionët e prodhuar për të testuar pajisjen); dhe
 - (f) tarifat profesionale.
- 18 Një njësi ekonomike zbaton SNK 2 *Inventarët* për kostot e detyrimeve për zbërthimin, lëvizjen dhe resaturimin e vendit në të cilin vendoset zëri, të cilat ndodhin gjatë një periudhe të caktuar si pasojë e përdorimit të zërit për të prodhuar inventarë gjatë kësaj periudhe. Detyrimet për kostot e trajtuara në përputhje me SNK 2 ose SNK 16 njihen dhe maten në përputhje me SNK 37 *Provizionet, Pasivet dhe Aktivët e kushtëzuara*.
- 19 Shembuj të kostove që nuk janë kosto e zërit të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) janë:
- (a) kostot të hapjes së një reparti të ri;
 - (b) kostot e futjes së një produkti ose shërbimi të ri (përfshirë kostot e reklamës dhe veprimtaritë promociionale);
 - (c) kostot e kryerjes së biznesit në një vendndodhje të re ose me një kategori të re klientësh (përfshirë kostot e kualifikimit të personelit); dhe
 - (d) kostot e administrimit dhe kosto të tjera të përgjithshme.
- 20 Njohja e kostove në vlerën kontabël (neto) të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) ndërpritet kur zëri është në vendodhjen dhe kushtet e nevojshme që ai të jetë në gjendje të shfrytëzohet në mënyrën e synuar nga drejtimi. Për këtë, kostot e pësuara në përdorimin apo ridislokimin i një zëri nuk përfshihen në vlerën kontabël (neto) të atij aktivi. Për shembull kostot në vijim nuk përfshihen në vlerën kontabël (neto) të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje):
- (a) kostot e ndodhura ndërkohë që një zëri afatgjatë për t'u shfrytëzuar në mënyrën e synuar nga drejtimi, nuk është përdorur ende ose nuk shfrytëzohet me kapacitet të plotë;
 - (b) humbjet operationale fillestare, të tilla si ato të pësuara kur kërkesa për produktet e aktivitetit rritet; dhe
 - (c) shpenzimet për dislokimin ose riorganizimin e një pjese ose të gjithë njësisë ekonomike.
- 21 Disa veprime ndodhin në lidhje me ndërtimin ose zhvillimin e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) por nuk janë të domosdoshme për të sjellë zërin në vendodhje dhe në kushtet e nevojshme që ai të jetë në gjendje për t'u shfrytëzuar në mënyrën e synuar nga drejtimi. Këto veprimtari rastësore mund të ndodhin para ose gjatë veprimtarive të zhvillimit. Për shembull mund të fitohen të ardhura nga përdorimi i një sheshi ndërtimi si një park për makinat derisa të fillojnë punimet. Për arsye se veprimtaritë rastësore nuk janë të nevojshme për ta sjellë aktivin në kushtet e nevojshme për të qenë në gjendje që të funksionojë në mënyrën e synuar nga drejtimi, të ardhurat dhe shpenzimet e lidhura me veprimtaritë rastësore njihen në fitim ose humbje dhe përfshihen në klasifikimet e tyre përkatëse të të ardhurave dhe të shpenzimeve.
- 22 Kosto e një aktivi të krijuar vetë përcaktohet duke përdorur të njëjtat parime si për blerjen e një aktivi. Nëse një njësi ekonomike krijon aktive të ngjashme për shitje gjatë rrjedhës normale të biznesit, kosto e aktivitetit zakonisht është e njëjtë si kosto e ndërtimit të një aktivi për shitje (shih SNK 2). Prandaj çdo fitim i brendshëm eliminohet në përcaktimin e kostove të tilla. Në mënyrë të ngjashme kosto e shumëve jo-normale të materialeve, punës ose burimeve të tjera të humbura (skarco) të ndodhura gjatë ndërtimit të vetë të aktivitetit nuk përfshihen në koston e aktivitetit. SNK 23 *Kostot e huamarrjes* vendos kriteret për njohjen e interesit si përbërës për vlerën kontabël (neto) të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të ndërtuar vetë.

Matja e kostos

- 23 Kosto e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) është ekuivalent i çmimit në mjete monetare në datën e njohjes. Nëse pagesa shtyhet përtej kushteve normale të kredisë diferenca mes ekuivalentit të çmimit në mjete monetare dhe totalit të pagesave, njihet si interes gjatë periudhës së kredisë me përjashtim të rastit kur interesi i tillë njihet në vlerën kontabël (neto) të zërit në përputhje me trajtimin alternativ të lejuar në SNK 23.
- 24 Një ose më shumë zëra të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) mund të blihen në këmbim të një aktivi jo-monetar ose aktiveve ose një kombinim i aktiveve monetare ose jo-monetare. Diskutimi i mëposhtëm i referohet thjesht një këmbimi të një aktivi jo-monetar me një tjetër, por ai gjithashtu zbatohet për të gjitha këmbimet e përshkruara në fjalinë e mëparshme. Kosto e një zëri të tillë të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) matet me vlerën e drejtë përveç se kur (a) transaksioni i këmbimit nuk ka thelb tregtar ose (b) vlera e drejtë qoftë e aktivitetit të marrë qoftë e aktivitetit të dhënë nuk është e matëshme me besueshmëri. Zëri i blerë matet në këtë mënyrë edhe nëse njësi ekonomike nuk mundet që ta çrregjistrojë

- menjëherë aktivin e dhënë. Nëse zëri i blerë nuk matet me vlerën e drejtë, kosto e tij matet me vlerën kontabël (neto) të aktivit të dhënë.
- 25 Një njësi ekonomike përcakton nëse një transaksion këmbimi ka apo jo thelb tregtar duke marrë në konsideratë shtrirjen në të cilën flukset monetare në të ardhmen priten të ndryshojnë si rezultat i transaksionit. Një transaksion këmbimi ka thelb tregtar nëse:
- (a) konfigurimi (rreziku, koha dhe shuma) i flukseve monetare të aktivit të marrë ndryshon nga konfigurimi i flukseve monetare të aktivit të transferuar; ose
 - (b) njësia ekonomike - vlera specifike e një pjese të operacioneve të njësisë ekonomike të ndikuar nga transaksioni ndryshon si rezultat i këmbimit; dhe
 - (c) diferenca në (a) apo (b) është e rëndësishme në lidhje me vlerën e drejtë të aktiveve të këmbyer.
- Për qëllimet e përcaktimit nëse një transaksion këmbimi ka apo jo përmbajtje tregtare, vlera specifike – njësisë ekonomike e pjesës së operacioneve të ndikuara të njësisë ekonomike nga transaksioni pasqyron flukset monetare pas tatimit. Rezultati i këtyre analizave mund të jetë i qartë pa pasur nevojë që njësia ekonomike të kryejë llogaritje të hollësishme.
- 26 Vlera e drejtë e një aktivi për të cilin nuk ekzistojnë transaksione tregu të krahasueshme matet me besueshmëri nëqoftëse (a) ndryshimet në gamën e vlerave të drejta të arsyeshme nuk janë të rëndësishme për atë aktiv ose (b) mundësitë e vlerësimeve të ndryshme brenda gamës mund të vlerësohen arsyeshëm dhe të përdoren në vlerësimin e vlerës së drejtë. Nëse një njësi ekonomike ka mundësi të përcaktojë me besueshmëri vlerën e drejtë ose të aktivit të marrë ose të aktivit të dhënë, atëherë vlera e drejtë e aktivit të dhënë përdoret për të matur koston e aktivit të marrë përveç rastit kur vlera e drejtë e aktivit të marrë është shumë më e qartë.
- 27 Kosto e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të mbajtur nga një qiramarres sipas një qiraje financiare përcaktohet në përputhje me SNK 17.
- 28 Vlera kontabël (neto) e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) mund të pakësohet nga grantet qeveritare në përputhje me SNK 20 *Kontabiliteti i Granteve Qeveritare dhe Paraqitja e Informacioneve për Ndhmën Qeveritare*.

Matja pas njohjes

- 29 Një njësi ekonomike do të zgjedhë ose modelin e koston në paragrafin 30 ose modelin e rivlerësimit në paragrafin 31 si politikë kontabël të vet dhe do të zbatojë këtë politikë për të gjithë kategorinë e aktiveve afatgjata materiale.

Modeli i koston

- 30 Mbas njohjes fillestare si një aktiv, një zë i aktiveve afatgjata materiale mbartet me koston e tij minus çdo amortizim të akumuluar dhe çdo humbje të akumuluar nga zhvlerësimi.

Modeli i rivlerësimit

- 31 Pas njohjes si një aktiv, një zë i aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) vlera e drejtë e të cilëve matet me besueshmëri do të mbartet me shumën e rivlerësuar, që është vlera e drejtë e zërave në datën e rivlerësimit minus ndonjë amortizim të mëpasshëm të akumuluar dhe ndonjë humbje të akumuluar nga zhvlerësimi. Rivlerësimet do të bëhen në mënyrë të rregullt të mjaftueshme që të sigurohet se vlera kontabël (neto) e aktivit nuk ndryshon materialisht nga ajo që do të përcaktohej nëse do të përdorej vlera e drejtë në datën e bilancit.
- 32 Vlera e drejtë e tokës dhe ndërtesave zakonisht përcaktohet nga evidenca e bazuar në treg nëpërmjet një vlerësimi që ndërmerret nga vlerësues profesionistë të kualifikuar. Vlera e drejtë e zërave të makinerive dhe pajisjeve zakonisht është vlera e tyre e tregut e përcaktuar nëpërmjet vlerësimit.
- 33 Nëse nuk ka evidencë të bazuar në treg për vlerën e drejtë për shkak të natyrës së veçantë të zërit të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) dhe zëri shitet rrallë, përveç rastit kur është pjesë e biznesit të vazhdueshëm, një njësi ekonomike mund të ketë nevojë të vlerësojë vlerën e drejtë duke përdorur metodën e të ardhurave ose të koston së zëvendësimit të aktivit të amortizuar.
- 34 Frekuenca e rivlerësimit varet nga ndryshimet në vlerën e drejtë të zërave të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) që rivlerësohen. Nëse vlera e drejtë e një aktivi të rivlerësuar ndryshon materialisht nga vlera e tij kontabël (neto), është i nevojshëm një rivlerësim i mëtejshëm. Disa zëra të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) pësojnë ndryshimet të rëndësishme dhe të shpeshta në vlerën e

- drejtë, prandaj kanë nevojë për rivlerësim vjetor. Të tilla rivlerësime të shpeshta janë të panevojshme për zëra të aktiveve afatgjata materiale me ndryshime jo të rëndësishme në vlerën e drejtë. Në vend të tyre mund të jetë e nevojshme të rivlerësohet zëri vetëm çdo tre ose pesë vjet.
- 35 Kur rivlerësohet një zë i aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) çdo amortizim i akumuluar në datën e rivlerësimit trajtohet në një nga mënyrat në vijim:
- (a) riparaqitet proporcionalisht me ndryshimin në vlerën kontabël bruto të aktivit në mënyrë që vlera kontabël (neto) e aktivit pas rivlerësimit të jetë e barabartë me shumën e tij të rivlerësuar. Kjo metodë shpesh përdoret kur një aktiv rivlerësohet nëpërmjet përdorimit të një treguesi për të përcaktuar kosto e tij të amortizuar të zëvendësimit.
 - (b) eliminohet kundrejt vlerës kontabël bruto të aktivit dhe shuma neto rivendoset në shumën e rivlerësuar të aktivit. Kjo metodë përdoret shpesh për ndërtesat.
- Shuma e rregullimit që vje nga riparaqitja ose eliminimi i amortizimit të akumuluar formon pjesë të rritjes ose pakësimit të vlerës kontabël (neto) e cila trajtohet në përputhje me paragrafët 39 dhe 40.
- 36 **Nëse një zë i aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) rivlerësohet, duhet të rivlerësohet e gjithë kategoria e aktiveve afatgjata materiale së cilës i përket aktivi.**
- 37 Një kategori e aktiveve afatgjata materiale është një grupim i aktiveve me natyrë dhe përdorim të ngjashëm në funksionimin e një njësie ekonomike. Shembuj të kategorive të veçanta janë si vijon:
- (a) toka;
 - (b) toka dhe ndërtesa;
 - (c) makineri;
 - (d) anije;
 - (e) avion;
 - (f) automjete;
 - (g) mobilje dhe të palëvizshme; dhe
 - (h) pajisje zyre.
- 38 Zërat brenda një kategorie të aktiveve afatgjata materiale rivlerësohen në të njëjtën kohë për të shmangur rivlerësimin e diferencuar (sipas dëshirës) të aktiveve dhe raportimin në pasqyrat financiare të shumave që janë një përzierje e kostove dhe vlerave në data të ndryshme. Megjithatë një kategori aktivesh mund të rivlerësohet mbi baza pasuese nëse rivlerësimi i kategorisë së aktiveve përfundon brenda një periudhe të shkurtër dhe nëse rivlerësimet përditësohen.
- 39 **Nëse vlera kontabël (neto) e një aktivi rritet si rezultat i një rivlerësimi, rritja kreditohet drejtpërdrejt tek kapitalet e veta me titullin mbivlerë (tepricë) rivlerësimi. Megjithatë, rritja njihet në fitim ose humbje për aq sa kjo mbulon uljen e rivlerësimit e të njëjtë aktiv të njohur më parë në fitim ose humbje.**
- 40 **Nëse vlera kontabël (neto) e një aktivi ulet si rezultat i një rivlerësimi, ulja njihet në fitim ose humbje. Megjithatë, ulja debitohet drejtpërdrejt tek kapitalet e veta me titullin mbivlera (tepricë) rivlerësimi për aq sa ajo mbulon çdo tepricë kreditore tek mbivlera (teprica) rivlerësimi në lidhje me atë aktiv.**
- 41 Teprica e rivlerësimit e përfshirë në kapitalin neto në lidhje me një zë të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) mund të transferohet drejtpërdrejt tek fitimi i pashpërndarë nëse aktivi nuk njihet (çregjistrohet). Kjo mund të përfshijë transferimin e gjithë tepricës nëse aktivi tërhiqet ose nxirret nga përdorimi. Megjithatë, një pjesë e mbivlerës mund të transferohet kur aktivi përdoret nga njësi ekonomike; Në një rast të tillë madhësia e tepricës së transferuar do të jetë diferenca mes amortizimit të bazuar në vlerën kontabël (neto) të rivlerësuar të aktivit dhe amortizimin e bazuar në koston fillestare të aktivit. Transferimi nga teprica (mbivlera) e rivlerësimi tek fitimi i pashpërndarë nuk bëhet nëpërmjet fitimit ose humbjes.
- 42 Efektet në tatimin mbi të ardhurat, nëse ka, që vijnë nga rivlerësimi i aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) njihen dhe paraqiten në përputhje me SNK 12 *Tatimet mbi të ardhurat*.

Amortizimi

- 43 **Çdo pjesë e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) me një kosto të rëndësishme në lidhje me koston totale të zërit duhet të amortizohet veçmas.**
- 44 Një njësi ekonomike shpërndan shumat e njohura më parë në lidhje me një zë të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) në pjesët e rëndësishme të tij dhe amortizon veçmas çdo pjesë të tillë. Për shembull mund të jetë e përshtatshme të amortizohen veçmas struktura e avionit dhe motorët e tij, pavarësisht nëse zotërohet apo është siguruar nëpërmjet qirasë financiare.

- 45 Një pjesë e rëndësishme e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) mund të ketë jetë të dobishme dhe metodë amortizimi të njëjtë si jeta e dobishme dhe metoda e amortizimit e pjesëve të tjera të rëndësishme të të njëjtit zë. Pjesë të tilla mund të grupohen për të përcaktuar madhësinë e amortizimit.
- 46 Në madhësinë që një njësi ekonomike amortizon veçmas disa pjesë të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje), ajo amortizon veçmas edhe pjesën e mbetur të zërit. Pjesa e mbetur përbëhet nga pjesë të zërit të cilat janë të parëndësishme veçmas nga njëra tjetra. Nëse një njësi ekonomike ka pritshmëri të ndryshme për këto pjesë, mund të jenë të nevojshme teknika përafrimi për të amortizuar pjesën e mbetur në një mënyrë që përfaqëson besnikërisht tiparet e konsumit dhe / ose jetës së dobishme të pjesëve të tij.
- 47 Një njësi ekonomike mund të zgjedhë të amortizojë veçmas pjesë të një zëri që nuk kanë kosto të rëndësishme në lidhje me koston totale të zërit.
- 48 **Madhësia e amortizimit për çdo periudhë duhet të njihet në fitim ose humbje me përjashtim të rastit kur përfshihet në vlerën kontabël (neto) të një aktivi tjetër.**
- 49 Madhësia e amortizimit për periudhën zakonisht njihet në fitim ose humbje. Megjithatë, ndonjëherë përfitimet ekonomike në të ardhmen të trupëzuara në një aktiv përthithen në prodhimin e aktiveve të tjera. Në këtë rast, shpenzimi për amortizimin përbën pjesë të koston të një aktivi tjetër dhe përfshihet në vlerën e tij kontabël (neto). Për shembull amortizimi i makinerive dhe pajisjeve prodhuese përfshihet në koston e transformimit të inventarëve (shih SNK 2). Në mënyrë të ngjashme amortizimi i aktiveve afatgjat materiale (ndërtesa, makineri e pajisje) të përdorura për zhvillimin e aktivitetëve mund të përfshihet në koston e një aktivi jo-material të njohur në përputhje me SNK 38 *Aktivet jo-materiale*.

Shuma e amortizueshme dhe periudha e amortizimit

- 50 **Shuma e amortizueshme e një aktivi do të shpërndahet mbi baza sistematike gjatë jetës së tij të dobishme.**
- 51 **Vlera e mbetur dhe jeta e dobishme e një aktivi do të rishihet të paktën çdo fund-viti financiar dhe nëse pritshmëria ndryshon nga parashikimet e mëparshme, ndryshimet do të trajtohen si ndryshime në vlerësimet kontabël në përputhje me SNK 8 *Politikat kontabël, Ndryshimet në vlerësimet kontabël dhe gabimet*.**
- 52 Amortizimi njihet edhe nëse vlera e drejtë e aktivitetit tejkalon vlerën kontabël (neto) të tij, për sa kohë që vlera e mbetur e aktivitetit nuk tejkalon vlerën kontabël (neto) të tij. Riparimi dhe mirëmbajtja e një aktivi nuk eliminon nevojën për ta amortizuar atë.
- 53 Shuma e amortizueshme e një aktivi përcaktohet pasi zbritet vlera e tij e mbetur. Shpesh në praktikë vlera e mbetur e një aktivi është e parëndësishme dhe prandaj jo materiale në llogaritjen e shumës së amortizueshme.
- 54 Vlera e mbetur e një aktivi mund të rritet sa një shumë e barabartë ose më e madhe se vlera kontabël (neto) e aktivitetit. Nëse ndodh kjo, shpenzimi për amortizimin e aktivitetit është zero përveçse dhe derisa vlera e tij e mbetur të ulët mëpas deri në një shumë më të ulët se vlera kontabël (neto) e aktivitetit.
- 55 Amortizimi fillon kur aktivi është i disponueshëm për përdorim, dmth kur ai është në vendin dhe kushtet e nevojshme për të që të ketë mundësi të funksionojë në mënyrën e synuar nga drejtimi. Amortizimi i aktivitetit ndërpritet në datën më të parë mes datës që aktivi klasifikohet si i mbajtur për shitje (ose përfshirë në një grup për t'u nxjerrë jashtë përdorimit që është klasifikuar i mbajtur për shitje) në përputhje me SNRF 5 dhe datës që aktivi rregjistrohet. Prandaj amortizimi nuk ndërpritet nëse aktivi bëhet i përdorshëm ose tërhiqet përdorimi aktiv përveçse kur aktiv është plotësisht i amortizuar. Megjithatë sipas metodës së amortizimit bazuar në përdorim, madhësia e amortizimit mund të jetë zero nëse nuk ka prodhim.
- 56 Përfitimet ekonomike të ardhshme të trupëzuara në një aktiv konsumohen në një njësi ekonomike parimisht përmes përdorimit të tij. Megjithatë faktorë të tjerë si amortizimi teknik ose moral dhe konsumimi ndërsa një aktiv është i gatshëm për përdorim, shpesh rezultojnë në pakësimin e përfitimeve ekonomike që mund të merreshin nga aktivi. Për pasojë të gjithë faktorët në vijim merren në konsideratë në përcaktimin e jetës së dobishme të një aktivi:
- (a) përdorimi i pritshëm i aktivitetit. Përdorimi përcaktohet duke ju referuar kapacitetit të pritshëm ose produktit (output) fizik të aktivitetit.
 - (b) konsumimi fizik i pritshëm, i cili varet në faktorët e shfrytëzimit të tillë si numri i turneve në të cilat aktivi do të përdoret dhe programi i riparimit dhe mirëmbajtjes dhe kujdesja dhe mirëmbajtja e aktivitetit ndërsa është i gatshëm (në pritje) për përdorim.
 - (c) amortizimi teknik ose moral që vjen nga ndryshimet ose përmirësimet në prodhim, ose nga një ndryshim në kërkesën e tregut për prodhimin ose shërbimin e aktivitetit.
 - (d) kufizimet ligjore dhe të ngjashme ndaj përdorimit të aktivitetit, të tilla si datat e përfundimit të qirave financiare të lidhura me të.

- 57 Jeta e dobishme e një aktivi përcaktohet në termat e dobishmërisë së pritshme të aktivitetit për njësinë ekonomike. Politika e manaxhimit të aktiveve të njësisë ekonomike mund të përfshijë nxjerrjen nga përdorimi të aktiveve pas një kohe të caktuar ose pas konsumit të një pjese të caktuar të përfitimeve ekonomike të ardhshme të trupëzuara në aktiv. Prandaj jeta e dobishme e një aktivi mund të jetë më e shkurtër sesa jeta ekonomike e tij. Vlerësimi I jetës së dobishme të aktivitetit është çështje gjykimi bazuar në eksperiencën e njësisë ekonomike me aktive të ngjashme.
- 58 Toka dhe ndërtesat janë aktive të ndashme dhe trajtohen veçmas edhe nëse ata janë blerës së bashku. Me pak përjashtime të tilla si guroret dhe vendet e përdorura për mbushje, toka ka jetë të dobishme të pakufizuar dhe prandaj nuk amortizohet. Ndërtesat kanë jetë të dobishme të kufizuar dhe prandaj janë aktive të amortizueshme. Një rritje në vlerën e tokës mbi të cilën qendron një ndërtesë nuk ndikon përcaktimin e shumës së amortizueshme të ndërtesës.
- 59 Nëse kosto e tokës përfshin kostot për zbërthimin, heqjen dhe restaturimin e vendit, kjo pjesë e aktivitetit tokë është e amortizueshme përgjatë periudhës së përfitimeve të marra nga pësimi (kryerja) i këtyre kostove. Në disa raste vetë toka mund të ketë jetë të dobishme të kufizuar. Në këtë rast ajo amortizohet në një mënyrë që pasqyron përfitimet që do të merren prej saj.

Metoda e amortizimit

- 60 **Metoda e amortizimit e përdorur pasqyron modelin me të cilin përfitimet ekonomike në të ardhmen të aktivitetit pritet të konsumohen prej njësisë ekonomike.**
- 61 **Metoda e amortizimit e përdorur për një aktiv do të rishihet të paktën çdo fund-viti financiar dhe nëse ka një ndryshim të rëndësishëm në tiparin e pritshëm të konsumit të përfitimeve ekonomike të ardhshme të trupëzuara në aktiv, metoda duhet të ndryshohet për të pasqyruar tiparin e ndryshuar. Një ndryshim i tillë do të trajtohet si ndryshim në vlerësimin kontabël në përputhje me SNK 8.**
- 62 Mund të përdoren disa metoda amortizimi për të shpërndarë shumën e amortizueshme të një aktivi mbi baza sistematike gjatë jetës së tij të dobishme. Këto metoda përfshijnë metodën lineare, metodën e zvogelimit të tepricës dhe metodën e njësive të prodhimit. Amortizimi linera sjell një ngarkesë konstante gjatë jetës së dobishme nëse vlera e mbetur e aktivitetit nuk ndryshon. Metoda e zvogelimit të tepricës sjell një ngarkesë rënëse përgjatë jetës së dobishme. Metoda e njësive të prodhimit sjell një ngarkesë të bazuar në përdorimin ose prodhimin (output) e pritshëm. Njësia ekonomike zgjedh metodën që pasqyron më mirë tiparin e pritshëm të konsumit të përfitimeve ekonomike të ardhshme të trupëzuara në aktiv. Kjo metodë zbatohet në mënyrë të qëndrueshme nga periudha në periudhë përveç se kur ka një ndryshim në tiparin e pritshëm të konsumit të këtyre përfitimeve ekonomike të ardhshme.

Zhvlerësimi

- 63 Për të përcaktuar nëse një zë I aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) çvlerësohet, një njësi ekonomike zbaton SNK 36 *zhvlerësimi I aktiveve*. Ky Standard shpjegon sesi një njësi ekonomike rishikon vlerën kontabël (neto) të aktiveve të saj, sesi përcakton shumën e rikuperueshme të një aktivi dhe nëse njeh, ose anulon njohjen, shumën e një humbjeje nga zhvlerësimi.
- 64 [Fshirë]

Kompensimi për Zhvlerësim

- 65 **Kompensimi nga palë të treta për zëra të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të zhvlerësuar, humbura ose të dhëna (nga të cilat është hequr dorë) do të përfshihen në fitim ose humbje në kohën kur kompensimi bëhet I arkëtueshëm.**
- 66 Çvlerësimet ose humbjet e zërave të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje), të lidhura me kërkesat për ose pagesat e kompensimeve nga palë të treat dhe çdo blerje ose ndërtim i mëpasshëm i aktiveve zëvendësuese janë ngjarje ekonomike të veçanta dhe trajtohen veçmas si vijon:
- (a) çvlerësimet e zërave të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesat, makineritë e pajisjet) njihen në përputhje me SNK 36;
 - (b) mosnjohja e zërave të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të tërhequra ose nxjerra nga përdorimi përcaktohet në përputhje me këtë Standard;
 - (c) kompensimi nga palë të treat për zëra të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të zhvlerësuar, humbura ose të dhëna (nga të cilat është hequr dorë) do të përfshihen në përcaktimin e fitimit ose humbjes në kohën kur kompensimi bëhet I arkëtueshëm; dhe

- (d) kosto e zërave të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të rikrijuara, blerë ose ndërtuara si zëvendësim përcaktohet në përputhje me këtë Standard.

Mosnjohja

- 67 Vlera kontabël (neto) e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) nuk do të njihet:
- (a) në nxjerrjen nga përdorimi; ose
 - (b) kur nuk priten më përfitime ekonomike në të ardhmen nga përdorimi i tij ose shitja.
- 68 Fitimi ose humbja që vjen nga mosnjohja e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) do të përfshihet në fitim ose humbje nëse zëri nuk njihet (përveç se kur SNK 17 kërkon të veprohet ndryshe lidhur me shitjen dhe shitje - marrje me qira). Përfitimet nuk do të klasifikohen si të ardhura.
- 69 Nxjerrja jashtë përdorimit e një aktivi afatgjatë material mund të ndodhë në disa mënyra (psh duke i shitur, duke marrë një qira financiare, ose duke i dhuruar). Për të përcaktuar datën e nxjerrjes jashtë përdorimit të një zëri, njësia ekonomike zbaton kriteret në SNK 18 *Të Ardhurat* për njohjen e të ardhurave nga shitja e mallrave. SNK 17 zbatohet për nxjerrjet jashtë përdorimit nga një shitje dhe shitje - marrje me qira.
- 70 Nëse sipas parimit të njohjes në paragrafin 7, një njësi ekonomike njeh në vlerën kontabël (neto) të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje), koston e zëvendësimit të një pjese të zërit, atëherë ajo nuk njeh (çregjistron) vlerën kontabël (neto) të pjesë së zëvendësuar pavarësisht nëse pjesa e zëvendësuar është amortizuar veçmas. Nëqoftëse nuk është e mundur për njësinë ekonomike të përcaktojë vlerën kontabël (neto) të pjesës së zëvendësuar, ajo mund të përdorë koston e zëvendësimit si një tregues se cila ishte kosto e pjesës së zëvendësuar në kohën që u ble ose u ndërtua.
- 71 Fitimi ose humbja që vjen nga mosnjohja e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) do të përcaktohet si diferenca mes shumës neto nga nxjerrja jashtë përdorimit e një aktivi, nëse ka, dhe vlerës kontabël (neto) të zërit.
- 72 Shuma e arkëtueshme nga nxjerrja jashtë përdorimit të një aktivi material afatgjatë njihet fillimisht me vlerën e tij të drejtë. Nëse pagesa për zërin shtyhet, shumën e marrë njihet fillimisht me equivalentin e çmimit në mjete monetare. Diferenca mes vlerës nominale të shumës dhe ekuivalentit të çmimit në mjete monetare njihet si e ardhur nga interesat në përputhje me SNK 18 duke pasqyruar të ardhurën efektive të kërkesës për t'u arkëtuar.

Dhënia e informacioneve shpjeguese

- 73 Në pasqyrat financiare duhet të jepet informacion shpjegues për çdo kategori të aktiveve afatgjata materiale:
- (a) bazat e matjes të përdoruar për përcaktimin e vlerës kontabël bruto;
 - (b) metodat e përdorura të amortizimit;
 - (c) jetët e dobishme ose normat e amortizimit të përdorura;
 - (d) vlerën kontabël bruto dhe çdo amortizim të akumuluar (të mbledhur me humbjet e akumuluar nga zhvlerësimi) në fillim dhe në fund të periudhës; dhe
 - (e) rakordimin e vlerës kontabël (neto) në fillim dhe në fund të periudhës duke treguar:
 - (i) shtesat;
 - (ii) aktivet e klasifikuara si të mbajtura për shitje ose të përfshira në një grup për t'u nxjerrë jashtë përdorimit të klasifikuara si të mbajtura për shitje në përputhje me SNRF 5 dhe nxjerrjet e tjera jashtë përdorimit;
 - (iii) blerjet përmes kombinimeve të biznesit;
 - (iv) rritjet dhe uljet që rezultojnë nga rivlerësimet sipas paragrafëve 31, 39 dhe 40 dhe nga humbjet e zhvlerësimit të njohura ose të anuluar drejtpërdrejt në kapitalet e veta në përputhje me SNK 36;
 - (v) humbjet nga zhvlerësimi të njohura në fitim ose humbje në përputhje me SNK 36;
 - (vi) humbjet nga zhvlerësimi të anuluar në fitim ose humbje në përputhje me SNK 36;
 - (vii) amortizimin;

- (viii) **diferencat neto nga këmbimi që vijnë nga konvertimi i pasqyrave financiare në një monedhë paraqitjeje të ndryshme, përfshirë konvertimin e operacioneve jashtë vendit në monedhën e paraqitjes të njësisë ekonomike raportuese; dhe**
 - (ix) **ndryshime të tjera.**
- 74 Në pasqyrat financiare duhet të jepet informacion shpjegues për:**
- (a) **ekzistencën dhe madhësinë e kufizimeve mbi titujt dhe aktivet afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të përdorura si garanci për pasive;**
 - (b) **shumën e shpenzimeve të njohura në vlerën kontabël (neto) të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) gjatë procesit të ndërtimit të tij;**
 - (c) **shumën e angazhimeve kontraktuale për blerjen e aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje); dhe**
 - (d) **nëse nuk është dhënë informacion shpjegues veçmas në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve, shumën që është përfshirë në fitim ose humbje lidhur me kompensimin nga palë të treta për zëra të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të çvlerësuara, humbura ose të dhëna.**
- 75** Zgjedhja e metodës së amortizimit dhe vlerësimi I jetës së dobishme të aktiveve është çështje gjyqimi. Prandaj dhënia e informacioneve shpjeguese për metodat e përdorura dhe vlerësimet e jetëve të dobishme ose të normave të amortizimit, u siguron përdoruesve të pasqyrave financiare informacion që I lejon ata të shqyrtojnë politikat e zgjedhura nga drejtimi dhe mundëson krahasimin me njësi të tjera ekonomike. Për arsye të ngjashme është e nevojshme të jepet informacion shpjegues për:
- (a) amortizimin, të nonjur në fitim ose humbje ose si pjesë e kostos së aktiveve të tjera gjatë një periudhe; dhe
 - (b) amortizimin e akumuluar në fund të periudhës.
- 76** Në përputhje me SNK 8 një njësi ekonomike jep informacion shpjegues për natyrën dhe efektin e një ndryshimi në vlerësimin kontabël që ka efekt në periudhën aktuale ose pritët të ketë efekt në periudhat e mëpasshme. Dhënia e këtyre informacioneve shpjeguese për aktivet afatgjata materiale mund vijë nga ndryshimet në lidhje me:
- (a) vlerat e mbetura;
 - (b) kostot e vlerësuara të zbrërthimit, heqjes ose rikrijimit të zërave të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje);
 - (c) jetët e dobishme; dhe
 - (d) metodat e amortizimit.
- 77** Nëse zërat e aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) paraqiten për shumat e rivlerësuara, duhet të jepet informacioni shpjegues në vijim:
- (a) **datën e hyrjes në fuqi të rivlerësimit;**
 - (b) **nëse është përfshirë një vlerësues i pavarur;**
 - (c) **metodat dhe supozimet më të rëndësishme të zbatuara në vlerësimet e vlerave të drejta të aktiveve;**
 - (d) **madhësinë në të cilën vlerat e drejta të zërave ishin përcaktuar drejtpërsëdrejti duke ju referuar çmimeve të vrojtueshme në tregun aktiv ose në transaksionet e palidhura më të fundit në treg ose ishin vlerësuar duke përdorur teknika vlerësimi;**
 - (e) **për secilën kategori të rivlerësuar të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje), vlerën kontabël (neto) që do të ishte njohur sikur aktivet të mateshin pas njohjes duke përdorur modelin e kostos; dhe**
 - (f) **tepricën e rivlerësimit, duke treguar ndryshimin për periudhën dhe çdo kufizim në shpërndarjen e tepricës tek aksionmbajtësit.**
- 78** Në përputhje me SNK 36 njësia ekonomike jep informacione shpjeguese për aktivet afatgjata materiale të zhvlerësuara, si shtesë të informacionit të kërkuar nga paragrafi 73 (e)(iv)-(vi).
- 79** I rëndësishëm për nevojat e përdoruesve të pasqyrave financiare mund të jetë edhe informacioni në vijim:
- (a) vlera kontabël (neto) e aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) përkohësisht gati për përdorim;

- (b) vlerën kontabël bruto të çdo aktivi afatgjatë material (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) plotësisht të amortizuar që është ende në përdorim;
- (c) vlerën kontabël (neto) të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të tërhequra nga përdorimi aktiv dhe jo të klasifikuara si të mbajtura për shitje në përputhje me SNRF 5; dhe
- (d) nëse është përdorur modeli i kostos, vlera e drejtë e aktivit afatgjatë material (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) nëse kjo është e ndryshme materialisht nga vlera kontabël (neto).

Prandaj njësitet ekonomike inkurajohen të japin informacion shpjegues për këto shuma.

Dispozita kalimtare

- 80** Kërkesat në paragrafët 24–26 lidhur me matjen fillestare të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të siguruar në një transaksion të këmbimit të aktiveve duhet të zbatohen në mënyrë prospektive vetëm për transaksione të ardhshme.

Data e hyrjes në fuqi

- 81** Një njësi ekonomike duhet të zbatojë këtë Standard për periudhat vjetore që fillojnë më datën 1 janar 2005 e në vijim. Inkurajohet zbatimi para kesaj date. Nëse një njësi ekonomike e zbaton këtë Standard për një periudhë që fillon përpara datës 1 janar 2005, ajo duhet të japë informacione shpjeguese për këtë fakt.
- 81A** Njësia ekonomike zbaton ndryshimet në paragrafin 2 për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 Janarit 2006. Nëse njësia ekonomike zbaton SNRF 6 në një periudhë të mëparëshme, këto ndryshime zbatohen për atë periudhë të mëparëshme.

Tërheqja e deklaratave të tjera

- 82** Ky Standard zëvendëson SNK 16 *Aktivet Afatgjata Materiale* (rishikuar në 1998)
- 83** Ky standard zëvendëson Interpretimet e mëposhtme:
- (a) KIS-6 *Kostot e Modifikimit të Programeve Kompjuterike Egzistuese*;
 - (b) KIS-14 *Aktivet Afatgjata Materiale* (toka, ndërtesa, makineri e pajisje)—*Kompensimi për Zhvlerësim ose Humbjen e Zërave*; dhe
 - (c) KIS-23 *Aktivet Afatgjata Materiale* (toka, ndërtesa, makineri e pajisje)—*Kostot e Inspektimit ose Kontrollit Kryesor*.

Shtojcë

Ndryshime të deklarimeve të tjera

Ndryshimet e dhena në këtë shtojcë do të zbatohen për periudhat vjetore që fillojnë me datën 1 janar 2005 e në vijim. Nëse një njësi ekonomike e zbaton këtë Standard për një periudhë më të herëshme, këto ndryshime do të zbatohen edhe për periudhën më të herëshme.

* * * * *

Ndryshimet që përmban kjo shtojcë, kur ky standard doli më 2003, janë përfshirë në deklaratimet më të rëndësishme të publikuara në këtë vëllim.

Miratimi i SNK 16 nga Bordi

Standardi Ndërkombëtar i Kontabilitetit 16 *Aktivet Afatgjata Materiale* u miratua për publikim nga të katërmbëdhjetë anëtarët e Bordit të Standarteve Ndërkombëtare të Kontabilitetit.

Z. David Tweedie

Kryetar

Thomas E Jones

Nën Kryetar

Mary E Barth

Hans-Georg Bruns

Anthony T Cope

Robert P Garnett

Gilbert Gélard

James J Leisenring

Warren J McGregor

Patricia L O'Malley

Harry K Schmid

John T Smith

Geoffrey Whittington

Tatsumi Yamada

PËRMBAJTJA*paragrafët***BAZA PËR KONKLUSIONE ON****SNK 16 AKTIVET AFATGJATA MATERIALE****HYRJE****BC1-BC3****OBJEKTI****BC4****NJOHJA****BC5-BC12****MATJA NË NJOHJE (MATJA FILLESTARE)****BC13-BC24****Kostot e zbërthimi, heqjes dhe resaturimit të aktivitet****BC13-BC16****Transaksione të këmbimit të aktivitet****BC17-BC24****MATJA PAS NJOHJES****BC25-BC33****Modeli i rivlerësimit****BC25****Amortizimi: njësia e matjes****BC26-BC27****Amortizimi: shuma e amortizueshme****BC28-BC29****Amortizimi: periudha e amortizimit****BC30-BC32****Amortizimi: metoda e amortizimit****BC33****MOSNJOHJA (ÇREGJISTRIM)****BC34****Data e mosnjohjes****BC34****KLASIFIKIMI I FITIMIT****BC35****DISPOZITA KALIMTARE****BC36****PËRMBLEDHJE E NDRYSHIMEVE KRYESORE NGA PROJEKT PARAQITJA****BC37**

Baza për Konkluzione e SNK 16 Aktivët Afatgjatë Materiale

Kjo Bazë për Konkluzione shoqëron por nuk është pjesë e SNK 16.

Hyrje

- BC1 Kjo Bazë për Konkluzione përmbledh vlerësimet e Bordit të Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit për të arritur në konkluzionet e tij mbi rishikimin e SNK 16 *Aktivët Afatgjatë Materiale*, në vitin 2003. Disa prej anëtarëve të Bordit i dhanë më tepër peshë disa prej faktorëve krahasur me të tjerët.
- BC2 Në korrik 2001, Bordi deklaroi se, si pjesë e axhendës së tij fillestare të projekteve teknike, do të ndërmernte një projekt për përmirësimin e një numri standardesh, përfshirë SNK 16. Projekti u ndërmor pas kërkesave dhe kritikave në lidhje me standardet, të bëra nga rregullatorët e letrave me vlerë, profesionistët kontabël dhe palët e tjera të interesuara. Objektivat e projektit të përmirësimeve ishin pakësimi ose eliminimi i alternativave, teprimeve dhe konflikteve brenda standardeve, trajtimi i disa çështjeve të konvergjencës, dhe bërja e përmirësimeve të tjera. Në maj 2002, Bordi i publikoi propozimet etij në një Projekt-Paraqitje të *Përmirësimeve për Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit*, me afat të fundit për komente datën 16 shtator 2002. Për këtë Projekt-Paraqitje Bordi mori mbi 160 letra me komente.
- BC3 Për shkak se Bordi nuk kishte si qëllim të shqyrtonte qasjen bazë për kontabilitetin për aktivët afatgjatë materiale të përcaktuar nga SNK 16, kjo Bazë për Konkluzione nuk diskuton kërkesat e SNK 16, të cilat nuk janë shqyrtuar nga Bordi.

Objekti

- BC4 Bordi sqaroi se kërkesat e SNK 16 zbatohen për zëra të aktiveve afatgjatë materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) që një njësi ekonomike përdor për të zhvilluar ose mbajtur (a) aktive biologjike dhe (b) të drejta për minerale dhe burime minerale të tilla si nafta, gazi natyror dhe burime të ngjashme jo-të rigjenerueshme. Bordi vuri në dukje se zërat e aktiveve afatgjatë materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) që një njësi ekonomike përdor për këto qëllime kanë të njëjtat karakteristika si zërat e tjerë të aktiveve afatgjatë materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje).

Njohja fillestare

- BC5 Gjatë shqyrtimit të përmirësimeve të mundshme të versionit të mëparshëm të SNK 16, Bordi rishqyrtoi parimin e tij për njohjen e shpenzimeve vijuese për dy arsye. Së pari parimi ekzistues I njohjes së shpenzimeve vijuese nuk lidhet me parimin e njohjes së aktivitetit të *Kuadrut*. Së dyti Bordi vuri re vështirësi në praktikë lidhur me dallimin mes shpenzimeve për mbajtjen dhe atyre për zgjerimin e një zëri të aktiveve afatgjatë materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje). Dukej sikur disa shpenzime i përkisnin të dy grupeve.
- BC6 Së fundi Bordi vendosi se nuk ishte i nevojshëm parimi i njohjes veçmas për shpenzime të mëpasshme. Si pasojë një njësi ekonomike do të vlerësojë të gjitha kostot e aktiveve afatgjatë materiale të tij (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) sipas parimit të përgjithshëm të njohjes në SNK 16. Gjithashtu nëse kosto e zëvendësimit të një pjese të një zëri të aktiveve afatgjatë materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) njihet në vlerën kontabël (neto) të një aktivi, atëherë njësia ekonomike nuk do të njohë (do të çregjistrojë) vlerën kontabël (neto) të asaj çfarë zëvendësohet për të shmangur mbartjen sëbashku të zëvendësuesit dhe pjesës së zëvendësuar si aktive. Mosnjohja ndodh nëse është zëvendësuar ose jo një pjesë e një zëri që njësia ekonomike amortizon veçmas.
- BC7 Vendimi I Bordit lidhur me trajtimin e parimit të njohjes nuk u arrit lehtë. Në Projekt Paraqitje (PP), Bordi propozoi të përfshijë në parimin e përgjithshëm të njohjes në SNK 16 vetëm njohjen e shpenzimeve të mëpasshme që janë zëvendësues të një pjesë të një zëri të aktiveve afatgjatë materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje). Gjithashtu në PP, Bordi propozoi modifikimin e parimit të njohjes së shpenzimeve të mëpasshme për të dalluar më qartë shpenzimet për të cilat do të vazhdonte të ishte I zbatueshëm.
- BC8 Ata që iu përgjigjën PP ranë dakord se ishte e përshtatshme që shpenzimet e mëpasshme të cilat ishin zëvendësues të një pjese të një zëri të aktiveve afatgjatë materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) që amortizohet veçmas nga njësia ekonomike, të mbulohen nga parimi i përgjithshëm i njohjes. Megjithatë ata që iu përgjigjën argumentuan dhe Bordi ra dakord, se parimi I dytë I modifikuar nuk ishte më I qartë sepse do të sillte

- që një njësi ekonomike të njihte në vlerën kontabël (neto) të një aktivi dhe më pas në shpenzimet e mëpasshme të amortizueshme të cilat ishin për shërbimin ditor të zërave të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje), ato që zakonisht mund të shihen si ‘riparime dhe mirëmbajtje’. Ky nuk ishte qëllimi i Bordit.
- BC9 Në rideklarimet tij për PP, Bordi doli në përfundimin se nuk mund të mbante propozimin për parimin e modifikuar për njohjen e shpenzimeve të mëpasshme. Gjithashtu ai doli në përfundimin se nuk mund të anulojë parimin e shpenzimeve të mëpasshme në versionin e mëparshëm të SNK 16 sepse nëse e bënte asgjë nuk do të përmirësohej; nuk zgjidhej konflikti në *Kuadër* dhe nuk trajtoheshin çështjet praktike.
- BC10 Bordi doli në përfundimin se do të ishte më mirë që të gjitha shpenzimet e mëpasshme të mbuloheshin nga parimi i përgjithshëm i njohjes në SNK 16. Kjo zgjidhje ka avantazhet vijuese:
- (a) përdorimi I parimit të përgjithshëm të njohjes të SNK 16 është në përputhje me *Kuadrin*.
 - (b) përdorimi I një parimi të vetëm njohjeje është një qëndrim I drejtpërdrejtë.
 - (c) mbajtja e parimit të përgjithshëm të njohjes të SNK 16 dhe kombinimi I tij me parimin për mosnjohje **do të** sjellë pasqyra financiare të cilat psqyrojnë atë çka ndodh, d.m.th. si fluksin e aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) nëpër një njësi ekonomike ashtu dhe ekonominë e procesit të blerjes dhe nxjerrjes nga përdorimi.
 - (d) përdorimi I një parimi njohje ushqen qëndrueshmërinë. Me dy parime, nuk arrihet qëndrueshmëria, përveçse kur është e qartë se kur do të zbatohet secili prej tyre. Për shkak se SNK 16 nuk trajton se çfarë përbën një ‘zë’ të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje), ky qartësim nuk sigurohej sepse disa mund të kategorizojnë një kosto të caktuar si kosto fillestare të një zëri të ri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) dhe të tjerë mund ta shohin atë si kosto të mëpasshme të një zëri ekzistues të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje).
- BC11 Si pasojë e vendosjes së të gjitha shpenzimeve të mëpasshme sipas parimit të përgjithshëm të njohjes në SNK 16, Bordi përfshiu edhe këto shpenzime sipas parimit të mosnjohjes të SNK 16. Në PP Bordi propozoi mosnjohjen e vlerës kontabël (neto) të një pjese të një zëri që amortizohej veçmas dhe që zëvendësohej nga një shpenzim i mëpasshëm të cilin një njësi ekonomike e njihte në vlerën kontabël (neto) të aktivit sipas parimit të përgjithshëm të njohjes. Me këtë ndryshim zëvendësimet e një pjese të një zëri që nuk amortizohen veçmas, janë subjekt i të njëjtit qëndrim.
- BC12 Bordi vuri në dukje se disa shpenzime të mëpasshme në aktivet afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje), megjithëse të ndodhura në mënyrë të debatueshme për realizimin e përfitimeve ekonomike të ardhshme, nuk janë të sigurta mjaftueshëm për t’u njohur në vlerën kontabël (neto) të një aktivi sipas parimit të përgjithshëm të njohjes. Prandaj Bordi vendosi të paraqesë në Standard se një njësi ekonomike njeh në fitim ose humbje kostot e shërbimit ditor të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje).

Matja në njohje (matja fillestare)

Kostot e zbërthimi, heqjes dhe resaturimit të aktivit

- BC13 Versioni i mëparshëm i SNK 16 me kushtin e matjes fillestare me kosto të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje), një njësi ekonomike do të përfshijë kostot e zbërthimit dhe heqjes së këtij zëri dhe restaurimit të vendit në të cilin vendoset në madhësinë që ajo ka njohur një detyrim për këtë kosto. Si pjesë e deklarimeve të tij Bordi vlerësoi nëse mund të përmirësojë këtë udhëzim duke trajtuar çështjet e lidhura me të që kanë dalë në praktikë.
- BC14 Bordi doli në përfundimin se objekti relativisht I kufizuar I projektit të Përmirësimeve garantonte trajtimin vetëm të një çështjeje. Kjo çështje ishte nëse kosto e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) duhet të përfshijë vlerësimin fillestar të kostos së zbërthimit, heqjes dhe restaurimit që një njësi ekonomike do të pësojë si pasojë e përdorimit të zërit (në vend të pasojës së blerjes së tij). Prajt Bordi nuk trajtoi sesi një njësi ekonomike do të trajtojë (a) ndryshimet në shumën e vlerësimit fillestar të një detyrimi të njohur, (b) efektet e rritjes ose ndryshimeve të normave të interesit në një detyrim të njohur ose (c) kostot e detyrimeve që nuk ekzistojnë kur njësi ekonomike blen zërin, të tilla si një detyrim I krijuar një një ndryshim ligjor që hyn në fuqi pas blerjes së aktivit.
- BC15 Bordi vërejti se nëse detyrimi ndeshet në blerje e zërit ose si pasojë e përdorimit të tij, natyra e nënkuptuar e kostos dhe lidhja e saj me aktivin janë të njëjta. Prandaj Bordi vendosi se kosto e një zëri duhet të përfshijë kostot e zbërthimit, heqjes ose restaurimit, detyrim ndaj të cilit një njësi ekonomike ekspozohet si pasojë e përdorimit të një zëri gjatë një periudhe të caktuar për qëllime të ndryshme nga ai I prodhimit të inventarëve gjatë kësaj periudhe. Një njësi ekonomike zbaton SNK 2 *Inventarët* për kostot e këtyre detyrimeve të cilat ndodhin gjatë një periudhe të caktuar si pasojë e përdorimit të zërit për të prodhuar inventarë gjatë kësaj periudhe. Bordi vërejti se trajtimi I këtyre kostove fillimisht në përputhje me SNK 2, njeh natyrën e tyre. Për më tepër duke vepruar në këtë

mënyrë arrihet I njëjti rezultati si përfshirja e këtyre kostove si një element I kostos së një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje), amortizimi I tyre gjatë periudhës së prodhimit të sapo përfunduar dhe identifikimi I madhësisë së amortizimit si kosto e prodhimit të një aktivi tjetër (inventarë), rast në të cilin madhësia e amortizimit përbën pjesë të kostos së atij aktivi tjetër.

- BC16 Bordi vuri në dukje se për shkak se kushtet fillestare të matjes së SNK 16 nuk ndikohen nga vendimi I mëpasshëm I njësisë ekonomike për të mbajtur një zë sipas modelit të kostos ose modelit të rivlerësimit. Vendimi i Bordit zbatohet për aktivet që një njësi ekonomike mban sipas të dy trajtimeve.

Transaksione të këmbimit të aktivitet

- BC17 Paragrafi 22 i versionit të mëparshëm të SNK 16 tregonte se nëse (a) një zë I aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) sigurohet në këmbim të një aktivi të ngjashëm që ka të njëjtin përdorim në të njëjtën linjë biznesi dhe ka vlerë të drejtë të ngjashme ose (b) një zë I aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) shitet në këmbim të interesave të kapitalit neto në aktive të ngjashme, atëherë në transaksion nuk njihet asnjë fitim ose humbje. Kosto e aktivitet të ri është vlera kontabël (neto) e aktivitet të dhënë (sesa vlera e drejtë e shumës së dhënë për blerjen e aktivitet të ri).
- BC18 Kjo kërkesë në versionin e mëparshëm të SNK 16 ishte I qëndrueshëm me këndvështrimet se:
- (a) fitimet neto nuk duhet të njihen në këmbim të aktiveve me përjashtim të rastit kur këto këmbime përfaqsojnë kulmin e procesit të realizimit të fitimit;
 - (b) këmbimet e aktiveve me natyrë dhe vlerë të ngjashme nuk janë ngjarje zëvendësuese që garantojnë njohjen e fitimeve neto; dhe
 - (c) kërkimi ose lejimi I njohjes së fitimeve neto nga këmbime të tilla u mundëson njësisë ekonomike të ‘prodhojnë’ fitime neto duke u atribuar vlera të fryra aktiveve të këmbyerë nëse aktivet nuk kanë çmime tregu të vrojtueshme në tregun aktiv.
- BC19 Qëndrimi i përshkruar më sipër ngre çështjet rreth mëmënyrës për të identifikuar nëse aktivet e këmbyerë janë të ngjashëm në natyrë dhe vlerë. Bordi shqyrtoi këtë temë dhe vuri në dukje këndvështrimet se:
- (a) sipas *Kuadrit*, njohja e të ardhurave nga një këmbim i aktiveve nuk varet nga fakti nëse aktivet e këmbyerë janë jo-të ngjashme;
 - (b) jo domosdoshmërisht të ardhurat fitohen vetëm në kulmin e procesit të realizimit të fitimeve dhe në disa raste përcaktimi I kulmit të procesit të realizimit të fitimeve është arbitrar;
 - (c) zakonisht sipas të dy bazvë të matjes pas njohjes që lejohen sipas SNK 16, njohja e fitimit nuk shtyhet përtej datës në të cilën këmben aktivet; dhe
 - (d) heqja e matjes së ‘vlerë kontabël (neto) ekzistuese’ të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të siguruar në këmbim të aktiveve të ngjashme, do të rrisë qëndrueshmërinë e matjes së blerjes së aktiveve.
- BC20 Bordi vendosi të kërkojë në SNK 16 që të gjithë zërat e aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të siguruar në këmbim të aktiveve jo-monetare duhet të maten me vlerën e drejtë, përveçse kur transaksion I këmbimit nuk ka përmbajtje tregtare ose vlera e drejtë e asnjë prej aktiveve të këmbyerë nuk mund të matet në mënyrë të besueshme. Në këtë rast kosto e aktivitet të siguruar në këmbim duhet të matet me vlerën kontabël (neto) të aktivitet të dhënë.
- BC21 Bordi shtoi testin e ‘përmbajtjes tregtare’ në përgjigje të shqetësimit të ngritur në komentet e marra për PP. Ky shqetësim ishte se sipas porpozimit të bordit një njësi ekonomike do të masë me vlerën e drejtë një aktiv të siguruar në një transaksion që nuk ka përmbajtje tregtare, d.m.th. transaksioni nuk ka një efekt të dallueshëm në ekonominë e një njësie ekonomike. Bordi pranoi se kërkimi I një vlerësimi të përmbajtjes tregtare do t’u japë siguri përdoruesve të pasqyrave financiare se thelbi I një transaksioni në të cilin aktivi I siguruar matet me vlerën e drejtë (dhe shpesh, në vijim, një fitim neto në nxjerrjen jashtë përdorimit të aktivitet të transferuar njihet në të ardhura) është I njëjtë me formën e tij ligjore.
- BC22 Bordi doli në përfundimin se në vlerësimin nëse një transaksion ka përmbajtje tregtare, një njësi ekonomike duhet të llogarisë vlerën aktuale të flukseve të mjeteve monetare pas tatimit që mund të presë në mënyrë të arsyeshme të vijnë nga pjesa e veprimeve të ndikuara nga transaksioni. Norma e skontimit duhet të pasqyrojë vlerësimin aktual të njësisë ekonomike të vlerës në kohë të pasas dhe risqet specifike të këtyre veprimeve sesa të atyre që do të ndërmerrnin pjesëmarrësit në treg.
- BC23 Bordi përfshiu testin e ‘matjes së besueshme’ për përdorimin e vlerës së drejtë për matjen e këtyre këmbimeve për të minimizuar riskun që njësitë ekonomike mund të ‘prodhojnë’ fitime duke atribuar vlera të fryra aktiveve të këmbyerë. Duke marrë në konsideratë projektin e tij për konvergjencën e SNRF-ve dhe PPPK (Parime Përgjithësisht të Pranuar të Kontabilitetit) të SHBA-së, Bordi diskutoi nëse duhet të ndryshohej mënyra sesi përshkruhet testi I tij i ‘matjes së besueshme’. Bordi vërejtë se kjo nuk ishte e nevojshme sepse ai besonte se

- udhëzimi I ti dhe ai që përmbahej në PPPK (Parime Pergjithësisht te Pranuara te Kontabilitetit) të SHNA-së synojnë të kenë të njëjtin kuptim.
- BC24 Bordi vendosi të mbajë në SNK 18 *Të ardhurat*, ndalimin e njohjes së të ardhurave nga këmbimet ose miksimet e të mirave ose shërbimeve me natyrë dhe vlerë të njëjtë. Bordi ka në axhendën e tij një projekt për njohjen e të ardhurave dhe nuk propozon të bëjë ndonjë ndryshim të rëndësishëm në SNK 18 deri në përfundim të këtij projekti.

Matja pas njohjes

Modeli i rivlerësimit

- BC25 Bordi po merr pjesë në aktivitete kërkimi me vendosësit kombëtar të standardeve për rivlerësimet e aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje). Ky kërkim synon të nxisë konvergjencën ndërkombëtare të standardeve. Një nga çështjet më të rëndësishme është identifikimi i cilësisë së preferuar të matjes së rivlerësimeve. Ky kërkim mund të sjellë propozime për të ndryshuar SNK 16.

Amortizimi: njësia e matjes

- BC26 Diskutimet e Bordit rreth përmirësimeve të mundshme të parimit të amortizimit në verisonin e mëparshëm të SNK 16 përfshinin marrjen në konsideratë të njësisë së matjes që një njësi ekonomike përdor për të amortizuar zërat e saj të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje). Një shqetësim I veçantë i Bordit ishin situatat në të cilat njësia e matjes është ‘zëri si një I tërë’ edhe pse ky zë mund të përbëhet nga shumë pjesë me jetë të dobishme ose tipare konsumi mjaft të ndryshme. Bordi nuk besonte se në këto situata përdorimi I teknikave përafruese nga njësia ekonomike të tilla si mesatarja e ponderuar e jetës së dobishme për zërin si një të tërë, do të sillte në amortizimin që përfaqson në mënyrë besnike pritshmëritë e ndryshme të një njësie ekonomike për pjesët kryesore.
- BC27 Bordi u përpoq të përmirësojë versionin e mëparshëm të SNK 16 duke propozuar në PP rishikime të udhëzimit ekzistues për veçimin e një zëri në pjesët e tij dhe duek qartësuar më tej në Standard nevojën që një njësi ekonomike të amortizojë veçmas çdo pjesë të rëndësishme të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje). Në këtë mënyrë një njësi ekonomike do të amortizojë veçmas edhe pjesën e mbetur të zërit.

Amortizimi: shuma e amortizueshme

- BC28 Gjatë diskutimeve të tij për parimet e amortizimit Bordi vuri në dukje se shqetësimi se sipas modelit të koston, versioni I mëparshëm i SNK 16 nuk paraqet qartë pse një njësi ekonomike zbret vlerën e mbetur të një aktivi nga kosto e tij për të përcaktuar shumën e amortizueshme të aktivitetit. Disa argumentuan se objektivi është ai saktësisë d.m.th pakësimi I shumës së amortizimit në mënyrë që të pasqyrojë koston neto të zërit. Të tjerë argumentuan se objektivi është ai I ekonomisë d.m.th. ndërpreja e amortizimit për shkak të inflacionit ose ndryshe, një njësi ekonomike pret që gjatë jetës së tij të dobishme një aktiv do të rritet në vlerë me një shumë më të madhe sesa do të pakësohet.
- BC29 Bordi vendosi të përmirësojë versionin e mëparshëm të SNK 16 duke qartësuar objektivin e zbritjes së vlerës së mbetur në përcaktimin e shumës së amortizueshme të aktivitetit. Duke vepruar kështu Bordi nuk zbatoi plotësisht as objektivin e ‘kostos neto’ dhe as atë të ‘ekonomisë’. Duke pasur parasysh konceptin e amortizimit si teknikë shpërndarje kostoje, Bordi doli në përfundimin se pritshmëria e një njësie ekonomike për rritjen e vlerës së një aktivi, për shkak të inflacionit ose ndryshe, nuk shpërfill nevojën për ta amortizuar atë. Kështu Bordi ndryshoi përkufizimin e vlerës së mbetur të shumës që një njësi ekonomike mund të marrë aktualisht për aktivin (në datën e raportimit financiar) nëse aktivi do të ishte tashmë po aq I vjetër dhe I konsumuar sa do të ishte kur njësia ekonomike prët ta nxjerrë atë jashtë përdorimit. Kështu një rritje në vlerën e mbetur të pritshme të një aktivi përshkak të ngjarjeve të kaluara do të ndikojë shumën e amortizueshme; pritshmëritë për ndryshimet e ardhshme në vlerën e mbetur të ndryshme nga efektet në konsumin e pritur nga përdorimi nuk do të ndikojnë shumën e amortizueshme.

Amortizimi: periudha e amortizimit

- BC30 Bordi vendosi se jeta e dobishme e një aktivi duhet të të përfshijë të gjithë kohën që ai është I gatshëm për përdorim, pavarësisht nëse gjatë kësaj kohe është në përdorim ose gatishmëri. Kryesisht periudhat e gatishmërisë

ndodhin pasi një aktiv blihet dhe para se të nxirret nga përdorimi. Kjo e fundit ndërsa aktivi mbahet për shitje ose për ndonjë formë tjetër të nxjerrjes nga përdorimi.

- BC31 Bordi doli në përfundimin se nëse në gatishmëri ose jo, është e përshtatshme të amortizohet një aktiv me jetë të dobishme të kufizuar në mënyrë që pasqyrat financiare pasqyrojnë konsumin e mundësisë së shërbimit të aktivit ndërsa aktivi mbahet. Gjithashtu Bordi diskutoi por nuk vendosi për trajtimin e matjes së aktiveve të mbajtura për shitje. Bordi doli në përfundimin se zbatimi ose jo i një modeli të ndryshëm matjeje për aktivet e mbajtura për shitje—që mund të jetë ose jo në përdorim—ishte një çështje tjetër dhe ishte përtej objektit të projektit të Përmirësimeve.
- BC32 Në Korrik 2003 Bordi publikoi PP 4 *Nxjerrja nga Përdorimi e Aktiveve afatgjata dhe Paraqitja e Operacioneve jo-të vijueshme*. PP 4 u publikua si pjesë e projektit afatshkurtër të Bordit për konvergencën, objekti I të cilit ishte më i gjerë se ai I projektit të Përmirësimeve. Në PP 4, Bordi propozonte që një njësi ekonomike duhet të kategorizojë disa prej aktiveve të saj si ‘të mbajtura për shitje’ nëse plotësohen disa kriteret specifike. Mes gjërave të tjera Bordi propozonte që një njësi ekonomike duhet të ndërpresë amortizimin e një aktivi të kategorizuar në këtë mënyrë, pavarësisht nëse aktivi është në gatishmëri. Baza për këtë propozim ishte se vlera kontabël (neto) e një aktivi të mbajtur për shitje do të rimerret kryesisht nëpërmjet shitjes sesa në operacionet e ardhshme dhe prandaj trajtimi I aktivit duhet të jetë një proces vlerësimi sesa shpërndarje. Prandaj Bordi do të ndryshojë SNK 16 kur të përfundojë PP 4.

Amortizimi: metoda e amortizimit

- BC33 Bordi shqyrtoi nëse një njësi ekonomike do të trajtojë ndryshimin në metodën e amortizimit. Bordi doli në përfundimin se një ndryshim në metodën e amortizimit është një ndryshim në teknikën e përdorur për të zbatuar politikën kontabël të njësisë ekonomike në njohjen e amortizimit kur konsumohen përfitimet ekonomike të ardhshme të një aktivi. Prandaj është një ndryshim në çmuarjen kontabël.

Mosnjohja

Data e mosnjohjes

- BC34 Bordi vendosi se një njësi ekonomike duhet të zbatojë parimin e njohjes së të ardhurave të SNK 18 për shitjen e të mirave në fitimet neto të tij nga shitjet e zërave të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje). Kërkesat në këtë parim sigurojnë paraqitja me besueshmeri të të ardhurave të njohura nga një njësi ekonomike. Paraqitja me besueshmeri është edhe objektivi I përshtatshëm I fitimeve neto të njohura të njësisë ekonomike. Megjithatë në SNK 16, kriteri I parimit të njohjes së të ardhurave udhëheq mosnjohjen e aktivit të nxjerrë nga përdorimi sesa njohja e të ardhurave të marra. Zbatimi I parimit në vend të njohjes së të ardhurave mund të sjellë përfundimin se një njësi ekonomike do të njohë një fitim neto të shtyrë. Fitimet neto të shtyra nuk plotësojnë përkufizimin e pasivit sipas *Kuadrit*. Prandaj Bordi vendos që një njësi ekonomike nuk nuk kualifikon për mosnjohje (çregjistrin) një zë të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) derisa të plotësohen kërkesat në SNK 18 për të njohur të ardhurat nga shitja e të mirave.

Klasifikimi i fitimit neto

- BC35 Megjithëse Bordi doli në përfundimin se një njësi ekonomike duhet të zbatojë parimin e njohjes për të ardhurat nga shitja e të mirave në njohje e tij të fitimeve neto në nxjerrjen nga përdorimi të zërave të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje), Bordi doli në përfundimin se duhet të ndryshojnë qëndrimet respektive ndaj paraqitjes në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve. Bordi doli në përfundimin se përdoruesit e pasqyrave financiare do të konsiderojnë këto fitime neto dhe të ardhurat nga shitja e të mirave të njësisë ekonomike në rrjedhën e veprimtarisë së zakonshme në mënyrë të ndryshme me vlerësimin e tyre për rezultatet e shkuara të njësisë ekonomike dhe projektimet e tyre për flukset e mjeteve monetare. Kjo sepse të ardhurat nga shitja e të mirave zakonisht ka më shumë mundësi të përsëritet në shuma të krahasueshme sesa janë fitimet neto nga shitja e zërave të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje). Prandaj Bordi doli në përfundimin se një njësi ekonomike nuk duhet të kategorizojë si të ardhura, fitimet nga nxjerrjet jashtë përdorimit të zërave të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje).

Dispozita kalimtare

- BC36 Bordi doli në përfundimin se nuk do të ishte e zbatueshme në praktikë për një njësi ekonomike përcaktimi në mënyrë retrospektive nëse një transaksion I mëparëshëm që përfshin një këmbim të aktiveve jo-monetare ka

pasur përmbajtje tregtare. Kjo sepse nuk do të ishte e mundshme për drejtimin të shmangte përdorimin e shënjestrave në bërjen e vlerësimeve të nevojshme në datat më të hershme. Prandaj Bordi vendosi se në përputhje me kushtet në SNK 8 një njësi ekonomike duhet të marrë në konsideratë përmbajtjen tregtare vetëm në vlerësimin e matjes fillestare të transaksioneve të ardhshme që përfshijnë një këmbim të aktiveve jo-monetare.

Përmbledhje e ndryshimeve kryesore nga Projekt Paraqitja

BC37 Ndryshimet kryesore nga propozimet e PP në Standardin e rishikuar janë si vijon:

- (a) PP përmbante dy parime njohjeje, një të zbatueshëm për shpenzimet e mëpasshme në zërat ekzistues të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje). Standardi përmban një parim të vetëm njohje që zbatohet për kostot e pësuar (kryera) fillimisht për të blerë një zë dhe kostot e krijuara më pas për të shtuar, zëvendësuar ose shërbyer një zë. Një njësi ekonomike zbaton parimin e njohjes për kostot e fundit në kohën që ajo I pëson (kryen) ato.
- (b) Sipas qëndrimit të propozuar në PP, një njësi ekonomike maste një zë të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) të siguruar në këmbim të një aktivi jo-monetar me vlerën e drejtë, pavarësisht nëse transaksioni I këmbimit në të cilin ai sigurohej kishte përmbajtje tregtare. Sipas Standardit, mungesa e përmbajtjes tregtare është shkaku që një njësi ekonomike mat aktivin e siguruar me vlerën kontabël (neto) të aktivit të dhënë në këmbim.
- (c) Krahasuar me Standardin, PP nuk paraqiste qartë parimin që një njësi ekonomike amortizon veçmas të paktën pjesët e një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) që kanë kosto të rëndësishme.
- (d) Sipas qëndrimit të propozuar në PP, një njësi ekonomike nuk njihte (çregjistron) vlerën kontabël (neto) të pjesës së zëvendësuar të një zëri të aktiveve afatgjata materiale (toka, ndërtesa, makineri e pajisje) nëse ajo ka njohur në vlerën kontabël (neto) të aktivit koston e zëvendësimit sipas parimit të përgjithshëm të njohjes. Në Standard, një njësi ekonomike zbaton këtë qëndrim edhe për zëvendësimin e një pjese të një zëri që nuk amortizohet veçmas.
- (e) Në përfundim të Standardit, Bordi identifikoi nevojën për ndryshime të mëtejshme pasojë në SNRF 1, SNK 14, SNK 34, SNK 36, SNK 37, SNK 38, SNK 40, KIS-13, KIS-21, KIS-22 dhe KIS-32.

